

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**Проблеми та перспективи розвитку
фінансово-кредитної системи
України**
**Problems and Prospects for the Development of the Financial
and Credit System**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 4-5 грудня 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

УДК 336.71(477)
П78

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 5 від 22 грудня 2023 р.)*

П78 Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 4-5 грудня 2023 року) / за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюник. Суми : Сумський державний університет, 2023. – 80 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі розвитку фінансово-кредитної системи, публічних і корпоративний фінансів, міжнародних інтеграційних процесів у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Problems and Prospects for the Development of the Financial and Credit System" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of development of the financial and credit system, public and corporate finance, international integration processes in the financial sector.

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК 336.71(477)

© Колектив авторів, 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

<i>Олександра Золотар</i>	Цифрова трансформація банківського сектору України.....	5
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Євгеній Пігуль</i>	Фактори впливу на економічну безпеку держави.....	7
<i>Костянтин Завражний</i> <i>Анжеліка Кулик</i> <i>Максим Соколов</i>	Цифрові валюти: виклики та можливості для фінансової системи.....	9
<i>Євгенія Мордань</i> <i>Віктор Марінченко</i>	Сучасні тенденції розвитку фінансового кібершахрайства в умовах війни.....	12
<i>Іван Охріменко</i>	Основні тенденції в інструментарії дослідження економічних процесів.....	16
<i>Liudmyla Riabushka</i> <i>Olena Zhuravka</i> <i>Yulia Kulikova</i>	Modern trends in assessing individual credit bank's risk.....	20
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Анна Омельченко</i>	Економічна додана вартість в рамках концепції вартісно-орієнтованого управління.....	23
<i>Лариса Гриценко</i> <i>Ігор Касьян</i> <i>Євген Карнаух</i>	Фінансовий контролінг в контексті ефективного управління підприємством.....	25
<i>Olena Zhuravka</i> <i>Anastasiia Saiko</i> <i>Anton Zhuravka</i>	Modern trends in the development of digital technologies in insurance	27
<i>Олена Кравченко</i> <i>Вікторія Колесник</i>	Особливості обліку основних засобів бюджетних установ: вітчизняній та зарубіжний досвід.....	31
<i>Анастасія Кільдей</i> <i>Олександр Кушнерьов</i> <i>Віталія Койбічук</i>	Роль та ефективність використання нейронної мережі у вдосконаленні аналізу, класифікації та управління відгуками на товари.....	36
<i>Назар Фененко</i> <i>Віталія Койбічук</i>	Використання інноваційних підходів прогнозування для аналізу впливу економічних факторів на ринок нерухомості України.....	40
<i>Олена Кравченко</i> <i>Альона Бадай</i>	Особливості нарахування заробітної плати на підприємствах в сучасних умовах господарювання та шляхи його вдосконалення.....	44

<i>Olena Zhuravka</i> <i>Iryna Vosak</i>	Development of medical assistance in Ukraine.....	49
<i>Артем Півень</i> <i>Олександр Кушнерьов</i> <i>Віталія Койбічук</i>	Використання машинного навчання для створення текстової інформації на основі аналізу фінансових звітів компаній	52
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Аліна Марку</i>	Функціонування системи публічних закупівель в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	56
<i>Олеся Мірошниченко</i> <i>Єлизавета Агафонова</i>	Управління рівнем беззбитковості на виробничому підприємстві.....	59
<i>Олеся Мірошниченко</i> <i>Юлія Пуговкіна</i>	Управління витратами на підприємстві ресторанного бізнесу та шляхи їх оптимізації.....	63
<i>Ольга Осадча</i> <i>Ярина Самусевич</i>	Оцінка забезпечення компенсаційного ефекту для навколишнього природного середовища діяльності екологічних інспекцій в Україні	66
<i>Надія Дехтяр</i> <i>Владислав Шенкаренко</i>	Прибуток банку та фактори впливу на нього	70
<i>Надія Дехтяр</i> <i>Євгеній Азаров</i>	Особливості управління непрофільними активами підприємства	72
<i>Serhii Tiutiunuk</i>	Green energy investments: global trends and perspectives.....	75
<i>Alisa Movchan</i>	Financial market in the digital economy.....	78

ОЦІНКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМПЕНСАЦІЙНОГО ЕФЕКТУ ДЛЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОЛОГІЧНИХ ІНСПЕКЦІЙ В УКРАЇНІ

*Осадча Ольга Володимирівна,
магістр,
Сумський державний університет, м. Суми
Самусевич Ярина Валентинівна,
к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та
оподаткування,
Сумський державний університет, м. Суми*

Тематика ефективності роботи органів державної влади щодо результативності екологічного контролю стає все більш актуальною, з огляду на щорічне погіршення стану навколишнього середовища. Оскільки, основним органом влади на якого покладені зобов'язання проводити екологічний контроль є Державна екологічна інспекція, яка щорічно звітує про якісні та кількісні результати роботи, то пропонуємо провести панельний регресійний аналіз задля підтвердження чи спростуванні гіпотези щодо формування компенсаційного ефекту в результаті проведення екологічних перевірок для екології. Розрахунок визначених моделей будувався на основі програмного забезпечення Stata.

Факторними змінними у дослідженні стали: загальна кількість перевірок реалізованих Державною екологічною інспекцією у розрізі порушень законодавства щодо забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів та поводження з відходами, загальна сума накладених штрафів за вчинені екологічні правопорушення у розрізі забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів та поводження з відходами, загальна кількість осіб притягнутих до відповідальності у розрізі правопорушень за забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів та поводження з відходами; а результативними змінними стали: кількість викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, кількість скинутих забруднюючих речовин в поверхневі водні об'єкти стічних вод, обсяг утилізованих відходів.

Загалом дослідження будувалось на підтвердженні або спростуванні гіпотези, що в результаті діяльності екологічних інспекцій можливо досягти компенсаційного ефекту на скорочення рівня забруднення навколишнього середовища. Так, було побудовано дев'ять моделей, результати яких відображені у таблиці 1.

З даних таблиці бачимо, що висунута нами гіпотеза була повною мірою спростована, адже значимість між змінними не прослідковується у жодній із побудованих моделей. Це є свідчення того, що ні нагромадження кількості

екологічних перевірок, ні накладання штрафів, ні притягнення до адміністративної відповідальності правопорушників екологічного законодавства не в змозі забезпечити зменшення кількості викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та водні об'єкти, та на об'єми утилізованих відходів. Першопричиною цього може бути відсутність налагодженого механізму використання коштів стягнутих екологічною інспекцією на відповідні природоохоронні заходи.

Така ситуація не дивує у поточних реаліях, адже функція цільового використання не реалізується навіть щодо екологічних податкових надходжень, що було підтверджено у праці [1].

Таблиця 1 – Оцінка наявності компенсаційного ефекту для навколишнього середовища в результаті діяльності екологічних інспекцій

Результ. змінна	Факторна змінна	Коеф. впливу	Стандартна похибка	Z	P> z	Нижні 95%	Верхні 95%	Sig
Викиди в атмосферне повітря	Кількість перевірок	0,006	0,004	1,34	0,18	-0,003	0,015	
	Сума накладених штрафів	0,005	0,016	0,34	0,731	-0,026	0,037	
	Притягнуто до адмін. відпов.	0,003	0,006	0,45	0,655	-0,009	0,014	
Скинуто в поверхневі водні об'єкти	Кількість перевірок	0,01	0,009	1,18	0,237	-0,007	0,027	
	Сума накладених штрафів	-0,004	0,03	-0,12	0,906	-0,063	0,056	
	Притягнуто до адмін. відпов.	-0,001	0,011	-0,10	0,922	-0,023	0,021	
Обсяг утилізованих відходів	Кількість перевірок	1,848	3,792	0,49	0,626	-5,585	9,281	
	Сума накладених штрафів	9,939	13,204	0,75	0,452	-15,94	35,819	
	Притягнуто до адмін. відпов.	1,361	4,776	0,28	0,776	-8,001	10,722	

Примітка: Sig - значимість коефіцієнта впливу, *** - 99%; ** - 95%, * - 90%

Враховуючи вище викладене, нормалізувати екологічну ситуацію в Україні можливо лише за рахунок утворення компенсаційного ефекту для екології користуючись коштами акумульованими як в результаті проведення екологічного контролю Державною екологічною інспекцією, так і в результаті

діяльності інших органів виконавчої влади щодо порушень у сфері екологічного природокористування. На основі вищевикладеного нами було розроблено процес кругообігу коштів отриманих від порушників природоохоронного законодавства, імплементація якого забезпечить формування адекватних фінансових умов для розробки та впровадження природоохоронних заходів (рис 1).

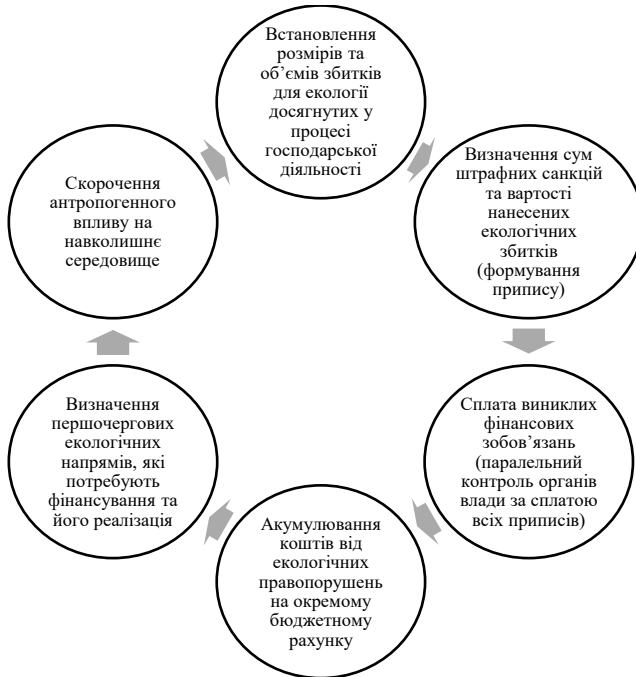

Рис. 1 – Запропонований процес утворення та функціонування компенсаційного ефекту від реалізації екологічного контролю для нормалізації стану навколишнього природного середовища (авторська розробка)

Так, запропонований нами процес повною мірою відповідає широко застосованому підходу у Європі «забруднювач-платить», тобто у разі виявлення правопорушень, суб'єкт господарювання сплачує отримані від органів виконавчої влади суми штрафних санкцій (за існування факту екологічного правопорушення), та погашає розраховані суми завданих збитків (при цьому контроль за сплатою також має нести орган який надав суб'єкту господарювання відповідний припис). При цьому кошти, які будуть

акумулюватися від таких екологічних правопорушень мають спрямовуватись на спеціальний бюджетний рахунок, для простоти його використання у подальшому. Таким чином, у розпорядженні Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України з'являються кошти які мають бути використані на фінансування природоохоронних, наприклад на встановлення очисних споруд, чи зариблення річок, чи додаткову висадку лісу тощо.

Запропонований нами процес є необхідним та важливим, по-перше, для виконання екологічними платежами, отриманими від порушників екологічного законодавства, своєї компенсаційної ролі, а по-друге, для встановлення балансу між об'ємами завданих збитків довкіллю та якісними показниками впроваджених природоохоронних заходів для стабілізації екологічного середовища.

Отже, в результаті дослідження було спростовано гіпотезу щодо існування компенсаційного ефекту від результатів діяльності Державної екологічної інспекції на показники забруднення довкілля, що стало базисом для розробки процесу нормалізації стану довкілля в Україні.

Дослідження виконане в межах НДР «Детінізація та регуляторна ефективність екологічного оподаткування: оптимізаційне моделювання для забезпечення національної безпеки та раціонального природокористування» (№ д/р 0122U000777).

Список використаних джерел

1. Samusevych Y., Tenyts`ka I. (2019) Research of the fiscal and regulatory effects of environmental taxes. *Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series: Economy and Management*. Т. 5, № 69. URL: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-5-45> (дата звернення: 17.12.2023).